

KERST
campagne

Symbolische bloemschikkingen

Advent en Kerst 2021

Protestantse
Kerk

In een ander licht

*Kom tot ons de wereld wacht,
Heiland, kom in onze nacht,
licht dat in de nacht begint,
kind van God, Maria's kind.*

Lied 433:1

'In een ander licht' is het thema van Advent en Kerst 2021. Met de geboorte van Jezus gaf God ons licht in het donker. Met Zijn komst als kind naar onze aarde komt de toekomst ons al tegemoet. De vaste grond voor een goede afloop is door Jezus gelegd. Dat werpt een ander licht op ons leven. In dat vertrouwen mogen we toeleven naar Kerst en laten zien dat we leven vanuit de hoop op een beter leven.

De lezingen die we gebruikten komen uit het evangelie van Lucas.

Symboliek

'Licht' staat centraal in de lezingen, het begint met de aankondiging van de geboorte van Johannes de Doper. Bij de aankondiging wordt door de engel aangegeven dat Johannes een bijzonder leven zal hebben, een wegbereider zal zijn voor Jezus. Alles komt in de toekomst van dit kind in een ander licht te staan. In de bloemschiksuggestie maken we gebruik van het beeld van de zon. De zon die iedere morgen opkomt en alles weer in een nieuw licht zet. In het begin van de adventstijd is de zon bescheiden, met Kerst zal de zon in volle glorie stralen. Bij de zon worden enkele symbolische voorwerpen of kleuren geplaatst om aan te sluiten bij de lezing van de zondag.

Regelmatig vragen schikkers welke symbolische betekenis een specifiek detail in de bloemschiksuggestie heeft. De symboliek die we verbeelden gaat over de grote lijn in het verhaal of een verhalenreeks. De verbeelding zorgt voor een zintuiglijke ervaring bij de kijker (roept een emotie op: mooi-lelijk, verwondering, vragen etc.). Niet alles wat wordt gebruikt in een schikking vraagt om een verklaring en bedenk ook dat u uw eigen expressie kunt gebruiken in het maken van de schikking.

Ontwerpkeuzes

Bij het ontwerp van deze bloemschiksuggestie hebben wij rekening gehouden met een aantal ontwerpcriteria:

- De bloemschiksuggestie is bedoeld om te inspireren.
- De schiksuggestie kent een krachtige beeldtaal, die deels vragen oproept bij de kijkers en ook aansluit bij de teksten.
- De bloemschiksuggestie bestaat uit vijf schikkingen (ideeën voor vier zondagen en Eerste Kerstdag) die samen een serie vormen, passend bij de tijd van het kerkelijk jaar.

- Bij de keuze voor plantaardige materialen en niet-plantaardige materialen is rekening gehouden met de milieubelasting die de productie van het (plantaardig) materiaal met zich meebrengt. Dat houdt in: materialen die van nature bloeien in het seizoen of een lage ecologische voetafdruk hebben.
- In een werkbeschrijving wordt uitgelegd hoe de schikking is gemaakt. De gekozen techniek en de gekozen hulpmaterialen belasten zo min mogelijk het milieu en dragen bij aan duurzaam leven en werken.
- De bloemschiksuggestie is, met eventuele instructie, eenvoudig te maken.
- De schikking is eenvoudig in grootte aan te passen, afhankelijk van de ruimte waarin de schikking wordt geplaatst.
- De bloemschiksuggestie is een suggestie en het basisidee kan eenvoudig aangepast worden aan de mogelijkheden die er zijn om de locatie waar de schikking komt te staan.

Bassischikking

Benodigheden die wij gebruiken:

- Iets minder dan een halve strokrans met een doorsnede van 30 cm.
- Een balk van ongeveer 70 cm, en een breedte van 4,5 cm
- Twee stevige pinnen
- Wol, gedroogde bladeren, vezels of stof om het stro mee te bedekken.
- Gedroogde grasstengels en/of gedroogde rietstengels en/of lichtgroene rechte takken

Werkwijze:

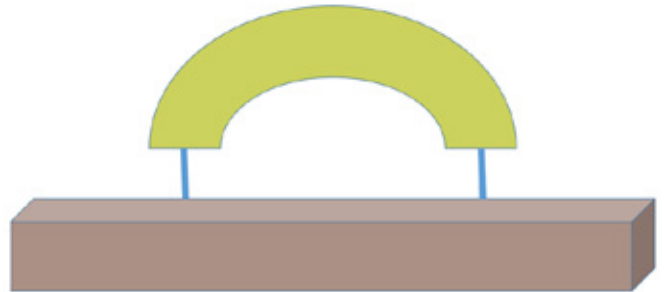
- Werk de strokrans af met tape of een stevige touwbinding. Zo voorkomt u dat de strokrans minder stevig wordt.

- Boor twee gaten in de balk en steek daar een stevige pin in.
- Omwikkel de strokrans met stof, wol of gedroogde bladeren in een geel/bruine kleur. Plaats de strokrans op de pinnen. Wij kozen ervoor om de strokrans te bekleden met een gebreid lapje wol. De ribbels van het breien zorgen voor een leuk effect.

- Plaats de beklede strokrans op de pinnen
- Steek de eerste stralen in de strokrans. Gebruik gedroogde grasstengels, gedroogde rietstengels, lichtgroene rechte takken etc. Gebruik een priem om een gaatje voor te prikken. Een andere techniek is om de grassen te verstevigen (op draad zetten) met een bloemistendraad 06.

Teksten leesrooster

In de periode van eerste Advent tot en met Kerst geven we in deze brochure de gebruikte teksten weer, overgenomen van het leesrooster en passend bij de liturgische handreiking gemaakt door Kerk in Actie. Bij iedere tekst staat een korte uitleg en enkele kernwoorden die richting hebben gegeven bij het ontwerp. Daarnaast wordt per schikking uitgelegd welke materialen er kunnen worden gebruikt en welke symbolische expressie passend is. Er is een meditatieve tekst toegevoegd die gebruikt kan worden in nieuwsbrieven of gelezen kan worden tijdens de eredienst.

Een goede Advent en Kerst toegewenst!

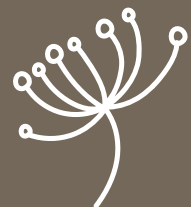
De ontwerpgroep Bloemschiksuggestie Symbolisch Schikken, Advent en Kerst 2021

Meer bloemschikideeën

Wilt u meer informatie over de symboliek van materialen, vormen en kleuren, of zoekt u informatie bij andere lezingen? Raadpleeg dan de website

www.symbolischschikken.nl.

Meer bloemschiksuggesties zijn te vinden in de brochure 'Om de aarde (C-jaar)', geschreven door Tini Brugge en Anita Westhuis. Deze brochure is te bestellen bij www.docete.nl.

1e Advent

Lezen: Lucas 1:5-25

En zo zal hij voor de Heer een volk gereedmaken.
(Lucas 1:17b)

Ga er maar aan staan. Je komst is nog maar net aangekondigd en laat nog ruim negen maanden op zich wachten. En nu al wordt gesproken over wat je straks zult gaan doen. Wel met lovende woorden, die je ieder kind zou gunnen bij zijn geboorte: 'Velen zullen zich verheugen over zijn geboorte.' En dan, aan het einde van de aankondiging van Gabriël, de engel, dat korte zinnetje: 'Zo zal hij het volk gereed maken voor de Heer'. Alles wat over Johannes geschreven wordt heeft een duidelijk doel: mensen klaarmaken voor de komst van de Heer. Hij krijgt de profetenmantel al vroeg om de schouders. Een mantel die misschien wel velen past: in navolging van Johannes zo te leven dat je de ander nieuwsgierig maakt naar de Heer in jouw leven.

*'God staat aan het begin
en Hij komt aan het einde.
Zijn woord is van het zijnde
oorsprong en doel en zin'.
Lied 513:4*

Kernwoorden: aankondiging van de geboorte van een bijzonder kind - levenstaak - tot bloei komen

Uitwerking symbolische schikking

Het verhaal gaat over de aankondiging van een nieuwe tijd. De opkomende zon is nog maar klein. Wij gebruiken voor de stralen alleen gele tinten van gedroogde grassen. Voor de schikking ligt een in wol en linnen verpakte vrucht (geweven, als een mantel), veilig en beschermd. Het moet nog tot bloei komen.

Materialen

- Gele takken, droge grassen voor de stralen
- Ronde vrucht, bijvoorbeeld een gele appel of een kweepeer
- Schapenwol en linnen

Werkwijze

Naast de schikking plaatsen we vier kaarsen. Wij kozen voor kaarsen in een goudkleur, de kleur van het licht. Op eerste Advent staan er drie kaarsen rechts en één kaars links. De kaars links wordt aangestoken.

Meditatieve tekst

Gedroogde grassen,
als stralen van de zon.
- Morgenlicht -
vol verwachting.

2e Advent

Lezen: Lucas 3:1-6

Daar ging Johannes in de omgeving van de Jordaan verkondigen dat de mensen zich moesten laten dopen en tot inkeer moesten komen. (Lucas 3:3)

Johannes laat er geen gras over groeien. Hij komt met een boodschap die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Het zal bij de toehoorders daar rond de Jordaan ongetwijfeld tot een gefronste wenkbrauw hebben geleid. Laat je dopen en kom tot inkeer, want zo worden je zonden vergeven. Niet echt een boodschap waar je tegenwoordig de straat mee op durft te gaan. Maar Johannes zegt het niet zomaar: er moet wat in orde worden gemaakt. Of zoals Lucas schrijft: de hobbels in de weg moeten geëffend worden. Woorden van de profeet Jesaja die ook vandaag nog niet hun kracht hebben verloren. Ruim op wat in de weg staat om in navolging van de Heer te leven.

*'Jezus, U bent het licht in ons leven,
Laat nimmer toe dat het duister tot mij spreekt.
Jezus, U bent het licht in ons leven,
Open mij voor Uw liefde, o Heer'.*
Tekst: Taizé

Kernwoorden: dopen - veranderen - omkeren

Uitwerking symbolische schikking

Het verhaal vertelt over de taak van Johannes, het dopen van mensen, het dopen van Jezus. De opkomende zon is iets groter geworden. Er zijn meer stralen geplaatst en de stralen zijn ook iets langer. Voor de schikking plaatsen we een glazen schaal met water waarin een jakobsschelp drijft met daarin een brandend waxinelichtje. Dopen met het licht.

Meditatieve tekst

Johannes doopte met Levend water, in het morgenlicht vol van verwachting!

Materialen

- Gele takken, droge grassen voor de stralen
- Glazen schaal met water
- Jacobsschelp met kaarsvet (zelf gesmolten) en een lontje of een waxine lichtje.

Werkwijze

Naast de schikking plaatsen we vier kaarsen. Wij kozen voor kaarsen in een goudkleur, de kleur van het licht. Op de tweede zondag van Advent staan er twee kaarsen rechts en twee kaarsen links van de opkomende zon. De kaarsen links worden aangestoken.

3e Advent

Lezen: Lucas 3:7-18

Wie twee stel onderkieren heeft, moet delen met wie er geen heeft, en wie eten heeft moet hetzelfde doen. (Lucas 3:11)

Als je de toespraak van Johannes begint te lezen, kun je je maar zo afvragen waar het eindigt. Vruchten voortbrengen, een komend oordeel, een bijl die aan de wortel ligt. Stevige woorden, maar wat bedoelt Johannes ermee? Dat is precies de vraag van de aanwezigen: 'Wat betekent dit concreet? Wat moeten we doen?' Johannes maakt grote woorden klein: heb je twee stel onderkieren, dan geef je een daarvan aan wie er geen heeft. Voor je eten geldt hetzelfde. Het koninkrijk van God is geen luchtflits. Geen grote woorden over een ideaal dat nooit werkelijkheid kan worden. In het koninkrijk van de Heer draait het om een toekomst die nu al begint door wat wij doen: delen van wat je hebt, genoeg nemen met wat je krijgt.

*"Doper, wat moeten wij doen totdat Hij komt?
'In hoop en vrees doet boete, geloof in Zijn verbond.'
Doper wat moeten wij doen totdat Hij komt?
'Deel met elkander het brood van alledag, opdat in u de ander Gods heil aanschouwen mag.
Deel met elkander het brood van deze dag.'"*
Lied 456: 5, 6

Kernwoorden: delen - Brood des Levens

Uitwerking symbolische schikking

Als je veel hebt... deel dan met de ander. Tussen de stralen plaatsen we tarwearen, gerst, of spelt. Granen waar brood wordt gemaakt. Voor de opgaande zon ligt een zelfgebakken challah-brood* (maar het kan ook een ander brood zijn).

Materialen

- Gele takken, tarwearen, gerstearen, aren van spelt etc.
- Brood

Werkwijze

Naast de schikking plaatsen we vier kaarsen. Wij kozen voor kaarsen in een goudkleur, de kleur van het licht. Op de derde zondag van Advent staat er één kaars rechts en staan er drie kaarsen links van de opkomende zon. De kaarsen links worden aangestoken.

* *challah-brood is een traditioneel gevlochten brood dat gegeten wordt op de sabbat. Meer info of zelf bakken?: [https://www.shalomvoorisrael.nl/Traditioneel-Joods-Challah-brood-recept-\(gevlochten-Shabbat-brood\)-](https://www.shalomvoorisrael.nl/Traditioneel-Joods-Challah-brood-recept-(gevlochten-Shabbat-brood)-)*

Meditatieve tekst

Deel met elkaar
het brood,
het leven
in het volle licht.

4e Advent

Lezen: Lucas 1:39-45

Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan. (Lucas 1:45)

Wat een vrolijk stukje is dit. De levenslust spat ervan af. Maria is zwanger van Jezus en bezoekt haar oude tante die eveneens zwanger is. En als Maria haar begroet, meldt het kind van Elisabeth zich ook. Het springt op in haar buik. Vol van de Geest roept Elisabeth het uit: je bent de meest gezegende van alle vrouwen! En ze prijst Maria dat ze de woorden van de Heer heeft geloofd. Vol verwondering kijken we met Elisabeth mee naar dit jonge meisje. Door haar ontvankelijkheid hielp ze de geschiedenis te veranderen, al had ze geen vermoeden hoe. En nog altijd is ze voor talloze mensen wereldwijd een bron van inspiratie. Een voorbeeld hoe je je leven in dienst kunt stellen van het werk van de Heer.

*'Met hart en ziel maak ik Hem groot
en vrolijk zing ik om God,
mijn bevrijder.'*
Lied 157c (refrein)

Kernwoorden: nieuw leven - zwangerschap - toekomst

Uitwerking symbolische schikking

De zonnestralen worden langer en talrijker. We plaatsten wilgenkatjes tussen de stralen. Voor de schikking plaatsen we twee amaryllisbollen met een knop, gewikkeld in blad. De bollen omwikkelen we met het grote blad van de schoenlappersplant.

Materialen

- Wilgenkatjes
- Twee amaryllis bollen
- Bladeren van de schoenlappersplant. (alternatief Aralia-vingerplant)

Werkwijze

Naast de schikking plaatsen we vier kaarsen. Wij kozen voor kaarsen in een goudkleur, de kleur van het licht. Op de vierde zondag van Advent staan er vier kaarsen links van de opkomende zon. De kaarsen worden aangestoken.

Meditatieve tekst

Verborgen in de bol
groeïend naar licht,
nieuw leven
gezegende toekomst.

Kerst

Lezen: Johannes 1:1-14

In het Woord was leven en het leven was het licht voor de mensen. (Johannes 1:4)

'Het licht schijnt in de duisternis.' Als je die woorden uit Johannes leest, lijkt de timing van het kerstfeest niet geheel toevallig gekozen. Het is vandaag 25 december en een van de kortste dagen van het jaar. Buiten is het donker en overal ontsteken mensen het licht. Omdat ze zeker vandaag niet in het donker willen zitten. Licht, we verlangen ernaar en hebben het nodig. Johannes geeft het licht nog een extra dimensie. In het licht van Kerst, de komst van Christus, zo schetst Johannes, is ook het leven zelf gekomen. Het licht voor de mensen is het leven voor de mensen. Licht en leven. In de paaskaars zien we beide iedere zondag ontstoken. De komst van Christus is meer dan alleen de flonkering van een kaars in de kerstnacht: het betekent de komst van het leven zelf.

Kernwoorden: licht in de duisternis

Meditatieve tekst

Stralend licht
de nieuwe dag begint
met sterren in de nacht.

Uitwerking symbolische schikking

De zon is helemaal opgekomen. Tussen de stralen plaatsen we bloemen van de phalaenopsis in buisjes. Tussen de stralen hebben we sterretjes geplaatst, gemaakt van berkenschors. Er is een lichtsnoertje gebruikt om de schikking extra te laten stralen.

Materialen

- Glazen buisjes,
- Bloemen van de vlinderorchidee (phalaenopsis, van een plant)
- Lichtsnoerstrengen op batterij
- Berkenhouten sterretjes

De schikkingen zijn gemaakt en gefotografeerd in de Nieuwe Kerk in Arnhem.

Kerstcampagne Kerk in Actie: **Geef licht**

Ook de kerstcampagne van Kerk in Actie sluit aan bij het thema 'In een ander licht'. Met de campagne 'Geef licht' vraagt Kerk in Actie ook deze Advent en Kerst aandacht en steun voor vluchtelingenkinderen in Griekenland. Zij wonen in gammele tenten, waar het vaak extreem koud is, of juist ondraaglijk heet. In de kampen waar zij verblijven is het onveilig en er is een groot gebrek aan schoon drinkwater, medicijnen en sanitaire voorzieningen. Maar misschien wel het ergst van alles is de uitzichtloosheid. Het jarenlange, onzekere wachten. Dat is de realiteit waarin duizenden kinderen in Griekse vluchtelingenkampen opgroeien. Gun hen een beter leven en geef licht aan vluchtelingenkinderen in Griekenland. Kijk voor meer informatie op kerkinactie.nl/kerst.

(Bijbel)teksten: de bijbelteksten zijn gekozen uit het Oecumenisch Leesrooster van de Raad van Kerken. De toelichtende teksten zijn overgenomen uit de Adventskalender 2021.

Schikkingen en toelichting: ontwerpgroep Symbolisch Bloemschikken Advent en Kerst 2021, bestaande uit: Willy Faber-van Dijk, Corine Overweg-van Willigen, Anneke de Boer en Hanneke Maassen

Fotografie: Jan van de Lagemaat

Locatie: Nieuwe Kerk, Arnhem

Protestantse Kerk in Nederland
www.protestantsekerk.nl
info@protestantsekerk.nl
030 - 880 1880

**Protestantse
Kerk**